

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТРУДОВЕ ПРАВО»

Тема 1. Предмет, метод, функції, система трудового права

Загальна характеристика трудового права України в умовах ринкових перетворень. Поняття трудового права України. Предмет трудового права України. Метод трудового права України. Функції трудового права України. Система трудового права України. Поняття та система трудового законодавства України. Місце трудового права в системі права України. Поняття та система науки трудового права України.

Тема 2. Основні принципи трудового права

Загальна характеристика принципів трудового права. Поняття принципів трудового права України. Характерні риси принципів трудового права. Конституційні принципи трудового права України. Підходи до визначення принципів трудового права України. Принципи, які висловлюють політику держави у сфері правового регулювання ринку праці та ефективної зайнятості. Принципи, які визначають встановлення умов праці. Принципи, які визначають застосування праці працівників. Принципи, які відтворюють головні напрямки правової політики у сфері охорони здоров'я та захисту прав працівників. Принципи трудового права України за Кодексом законів про працю України. Свобода праці — один із основних принципів трудового права України.

Тема 3. Джерела трудового права

Загальна характеристика джерел трудового права. Поняття джерел трудового права України, їх класифікація. Конституція — Основний Закон України — в системі джерел трудового права України. Кодекс законів про працю України та інші законодавчі акти як джерело трудового права України. Підзаконні нормативно-правові акти як джерело трудового права

України: акти Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства праці та соціальної політики України, інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування. Акти соціального партнерства. Локальні нормативно-правові акти. Акти Конституційного Суду України та Пленуму Верховного Суду України в системі джерел трудового права України. Акти Міжнародної організації праці та інших міжнародних організацій у системі джерел трудового права України.

Тема 4. Суб'єкти трудового права

Загальна характеристика суб'єктів трудового права України. Поняття та класифікація суб'єктів трудового права України. Правовий статус суб'єктів трудового права України. Працівник як суб'єкт трудового права України. Права та обов'язки працівників. Роботодавець як суб'єкт трудового права України. Права та обов'язки. Трудові колективи як суб'єкти трудового права України. Основні функції та права трудового колективу. Професійні спілки як суб'єкти трудового права України. Основні функції та права професійних спілок.

Тема 5. Зайнятість та працевлаштування

Загальна характеристика зайнятості в Україні. Поняття зайнятості та працевлаштування. Широкий та вузький аспекти працевлаштування. Співвідношення понять працевлаштування та зайнятості. Поняття безробіття та часткового безробіття. Поняття та правовий статус безробітного. Відповідна робота. Працевлаштування іноземців та осіб без громадянства в Україні та громадян України за кордоном. Організація працевлаштування. Органи, що здійснюють виплату матеріального забезпечення та надають соціальні послуги. Види матеріального забезпечення на випадок безробіття та види соціальних послуг. Умови та порядок надання матеріального забезпечення на випадок безробіття та надання соціальних послуг у випадку безробіття.

Тема 6. Трудовий договір

Загальна характеристика трудового договору. Поняття та зміст трудового договору. Види й форми трудового договору.

Контракт у трудовому праві України. Мета, порядок та умови укладення контракту; зміст, категорії працівників, із якими укладається контракт.

Загальний порядок прийняття на роботу. Порядок проведення конкурсного відбору. Трудова книжка. Поняття, терміни та результати випробування під час прийняття на роботу. Поняття та види переведення. Зміна істотних умов трудового договору. Поняття переміщення в трудовому праві України. Усунення від роботи.

Загальні підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця за попередньою згодою з профспілковим органом. Порядок надання згоди на розірвання трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця без попередньої згоди з профспілковим органом. Розірвання трудового договору за обставинами, що не залежать від сторін трудового договору. Розірвання трудового договору на вимогу профспілкового органу.

Порядок оформлення звільнення працівника з роботи.

Тема 7. Робочий час

Поняття та види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час. Поняття та види режиму робочого часу. Ненормований робочий день. Гнучкий режим. Робота змінами. Поділ робочого дня на частини.

Поняття надурочних робіт та умови залучення до них працівників. Поняття чергування та умови залучення до нього працівників. Поняття та види обліку робочого часу.

Тема 8. Час відпочинку

Поняття та види часу відпочинку. Перерви впродовж робочого дня. Щоденний відпочинок. Щотижневий відпочинок. Святкові

та неробочі дні. Поняття відпустки та види відпусток. Тривалість і порядок надання щорічних основних відпусток. Тривалість та порядок надання щорічних додаткових відпусток, їх види. Тривалість, умови та порядок надання додаткових відпусток у зв'язку з навчанням. Тривалість, умови та порядок надання творчих відпусток. Тривалість, умови та порядок надання соціальних відпусток. Тривалість, види та умови надання відпустки без збереження заробітної плати. Поділ щорічної відпустки на частини. Відкликання із щорічної відпустки. Перенесення, продовження щорічної відпустки.

Тема 9. Оплата та нормування праці

Загальна характеристика реформування оплати праці в Україні. Поняття оплати праці та заробітної плати, їх відмінність. Структура заробітної плати. Функції заробітної плати. Поняття мінімальної заробітної плати. Порядок установаження розміру мінімальної заробітної плати. Установаження заробітної плати. Форми й системи заробітної плати. Тарифна система оплати праці. Договірна система оплати праці. Оплата праці за особливих умов. Обчислення середнього заробітку. Індиксація заробітної плати (поняття, порядок). Порядок, місце та терміни виплати заробітної плати. Випадки виплати заробітної плати натурою. Нормування праці. Поняття норм праці. Запровадження, заміна, перегляд та термін дії норм праці.

Тема 10. Гарантії та компенсації

Поняття та види гарантій і компенсацій у трудовому праві України. Загальні гарантії та компенсації. Гарантії забезпечення права громадян на працю. Гарантії у разі укладення, зміни та припинення трудового договору. Гарантії у разі направлення працівників у службові відрядження та в разі переїзду на роботу в іншу місцевість. Гарантії та компенсації працівників у разі виконання ними державних або громадських обов'язків. Гарантії та компенсації працівникам, які поєднують роботу з навчанням. Інші гарантії та компенсації для окремих категорій працівників. Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки.

Відрахування із заробітної плати за час відпустки. Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати. Компенсація втрати частини заробітної плати.

Тема 11. Дисципліна праці

Поняття дисципліни праці та трудової дисципліни та їх співвідношення. Методи забезпечення трудової дисципліни. Поняття внутрішнього трудового розпорядку та його складові. Порядок затвердження внутрішнього трудового розпорядку. Поняття та види заохочення за працю. Підстави та порядок застосування заохочення. Дисциплінарна відповідальність працівників. Поняття та складові дисциплінарного проступку. Поняття та види дисциплінарних стягнень. Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Оскарження та зняття дисциплінарних стягнень. Особливості застосування заохочень та дисциплінарних стягнень щодо окремих категорій працівників.

Тема 12. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Загальна характеристика матеріальної відповідальності у трудовому праві України. Поняття матеріальної відповідальності, відмінність матеріальної відповідальності від майнової відповідальності у цивільному праві України. Загальні підстави та умови матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності. Матеріальна відповідальність роботодавця перед працівником. Відшкодування працівнику моральної шкоди, завданої роботодавцем. Матеріальна відповідальність працівника перед роботодавцем. Повна матеріальна відповідальність. Випадки повної матеріальної відповідальності. Письмові договори про повну матеріальну відповідальність. Обмежена матеріальна відповідальність. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників. Кратна матеріальна відповідальність. Індивідуальна матеріальна відповідальність. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність. Визначення розміру збитків. Обставини, які треба

враховувати, визначаючи розмір відшкодування. Порядок компенсування матеріальних збитків.

Тема 13. Охорона праці

Загальна характеристика стану охорони праці в Україні. Поняття охорони праці. Широкий та вузький аспекти поняття охорони праці. Характеристика загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та від професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Забезпечення прав працівників на охорону праці. Зобов'язання та права роботодавців і працівників у сфері охорони праці.

Поняття нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Порядок розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.

Організація охорони праці. Державне управління охороною праці. Правовий статус Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійних захворювань України. Соціальні послуги та виплати, які здійснюються Фондом соціального страхування від нещасних випадків. Організація охорони праці на підприємстві (в установі, організації).

Тема 14. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю України. Відповідальність за порушення законодавства про працю

Загальна характеристика нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю. Поняття нагляду та контролю, їх відмінність. Державний нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю. Коло органів державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю та їх компетенція. Громадський контроль за додержанням законодавства про працю. Коло органів, що здійснюють громадський контроль за додержанням законодавства про працю та їх компетенція. Відповідальність за порушення законодавства про працю.

Тема 15. Особливості регулювання праці окремих категорій працівників

Загальна характеристика особливостей регулювання праці окремих категорій працівників. Особливості регулювання праці жінок. Особливості регулювання праці неповнолітніх працівників. Особливості регулювання праці інвалідів. Особливості регулювання праці осіб, що працюють за сумісництвом, та осіб, які працюють за суміщенням. Особливості регулювання праці осіб, які працюють на сезонних роботах. Особливості регулювання праці осіб, які працюють за вахтовим методом. Особливості регулювання праці надомників. Особливості регулювання праці осіб, які працюють у роботодавця — фізичної особи. Особливості регулювання праці інших категорій працівників.

Розділ III. КОЛЕКТИВНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

Тема 16. Колективні договори та угоди

Перспективи розвитку колективно-договірного регулювання у трудовому праві України. Поняття колективного договору, угоди. Сфера укладення колективних договорів, угод. Сторони укладення колективних договорів, генеральної угоди, угоди на галузевому та регіональному рівнях. Зміст колективних договорів, генеральної угоди, угоди на галузевому та регіональному рівнях. Укладення колективних договорів, генеральної угоди, угоди на галузевому та регіональному рівнях. Колективні переговори. Урегулювання розбіжностей, що виникають під час укладення колективних договорів, генеральної угоди, угоди на галузевому та регіональному рівнях. Прийняття рішення щодо укладення колективних договорів, генеральної угоди, угоди на галузевому та регіональному рівнях. Реєстрація колективних договорів, угод. Контроль за виконанням зобов'язань колективних договорів, генеральної угоди, угоди на галузевому та регіональному рівнях. Термін дії колективних договорів, генеральної угоди, угоди на галузевому та регіональному рівнях. Відповідальність за порушення колективних договорів, генеральної угоди, угоди на галузевому та регіональному рівнях.

Тема 17. Трудові спори та їх вирішення

Загальна характеристика індивідуальних трудових спорів в Україні. Поняття індивідуального трудового спору. Органи, які розглядають індивідуальні трудові спори. Порядок розгляду індивідуальних

трудових спорів.

Порядок створення та компетенція комісій із трудових спорів.

Терміни звернення, порядок і терміни розгляду індивідуального трудового спору комісією із трудових спорів. Порядок прийняття, оскарження та виконання рішення комісії із трудових спорів.

Розгляд індивідуальних трудових спорів місцевим загальним судом. Індивідуальні трудові спори, що підлягають розгляду в місцевому загальному суді. Терміни звернення, порядок і терміни розгляду індивідуальних трудових спорів місцевим загальним судом. Виконання рішення місцевого загального суду.

Загальна характеристика колективних трудових спорів (конфліктів) та їх вирішення (загальний стан, проблеми та перспективи розвитку). Поняття колективного трудового спору (конфлікту).

Сторони колективного трудового спору (конфлікту) на виробничому рівні, галузевому, територіальному, національному рівнях. Формування вимог найманих працівників, профспілок на виробничому рівні, вимог найманих працівників, профспілок чи об'єднання профспілок на галузевому, територіальному чи національному рівнях. Порядок і терміни розгляду вимог найманих працівників або профспілки. Момент виникнення колективного трудового спору (конфлікту).

Послідовність розгляду й вирішення колективного трудового спору (конфлікту). Поняття та правовий статус примирної комісії.

Порядок вирішення колективного трудового спору (конфлікту) примирною комісією. Поняття та правовий статус незалежного посередника. Поняття та правовий статус трудового арбітражу.

Порядок вирішення колективного трудового спору (конфлікту) трудовим арбітражем. Поняття та правовий статус Національної служби посередництва й примирення. Вирішення колективного трудового спору (конфлікту) Національною службою посередництва й примирення.

Страjk як надзвичайний засіб вирішення колективного трудового спору (конфлікту). Поняття страjку, прийняття рішення про його оголошення чи неоголошення. Характеристика заходів, що вживаються під час страjку. Визнання страjків незаконними.

Випадки, за яких забороняється проведення страjку. Вирішення трудового спору (конфлікту) у випадках заборони проведення страjку.

Гарантії для працівників під час страjку. Відповідальність за

порушення законодавства про колективні трудові спори (конфлікти). Відшкодування збитків, заподіяних страйком.